

Ana Radicevic

From: Matija Tomcic
Sent: 12 May 2025 12:17
To: Arhiva
Subject: FW: Konsultativni postupak povodom Nacrta Pravilnika o sadržaju i načinu objavljivanja podataka o EKI
Attachments: 12 maj 2025 Mtel komentari na nacrt_Pravilnika.docx

Crna Gora AGENCIJA ZA ELEKTRONSKE KOMUNIKACIJE I POŠTANSKU DJELATNOST Podgorica			
Primljeno:	12.05.2025.		
Org. jed.	Broj	Prilog	Vrijednost
0112	2235/3		

From: Mladen Koljenšić <Mladen.Koljensic@mtel.me>
Sent: ponedjeljak, 12. maj 2025. 12:07
To: EKIP <ekip@ekip.me>; Matija Tomcic <matija.tomcic@ekip.me>; Marija Ateljević Nikčević <marija.ateljevic@mtel.me>; Dragan Ratković <dragan.ratkovic@mtel.me>
Cc: Pavle Mijuskovic <pavle.mijuskovic@ekip.me>; Vitomir Dragas <vitomir.dragas@ekip.me>; Dubravka Aleksic <dubravka.aleksic@ekip.me>
Subject: RE: Konsultativni postupak povodom Nacrta Pravilnika o sadržaju i načinu objavljivanja podataka o EKI

Poštovani,

Shodno dostavljenom dopisu br.0404-2235/1 od 22.4.2025.g. putem maila u kojem je otvoren konsultativni process povodom pripreme pravilnika o sadržaju, načinu dostavljanja i objavljivanja podataka o vrsti, raspoloživosti i geografskoj lokaciji postojeće i planirane elektronske komunikacione infrastrukture i povezane preme i elemenata mreže dostavljamo vam komentare i upite iz MTEL-a koji su direktno uneseni na predlog pravilnika sa smjernicama.

S obzirom na prethodno stanje po ovom pitanju i nastavka efikasne saradnje u cilju podizanja kvaliteta i održavanja odnosno i planiranja elektronskih komunikacionih mreža u narednom periodu, predlažemo i organizovanje sastanka sa stručnim timom EKIP-a koji se bavi ovom problematikom i svim ostalim predstavnicima vlasnika elektronskih komunikacionih mreža i povezane opreme tokom 2 faze konsultativnog procesa.

S poštovanjem,

MLADEN KOLJENŠIĆ
Koordinator za regulativu
Sektor za korporativne poslove

A Bulevar Sv. Petra Cetinjskog 143, 81000 Podgorica
M +382 68 100 857 E mladen.koljensic@mtel.me W mtel.me

Ovaj E-mail i njegovi dodaci mogu sadržati povjerljive i/ili povlašćene informacije koje su namijenjene samo primaocu. Ako vi niste namjeravani primalac (ili ste ovaj E-mail primili greškom) molimo da odmah obavijestite pošiljaoca i uništite ovaj E-mail. Svako neovlašćeno kopiranje, otkrivanje i širenje sadržaja ovog E-maila strogo je zabranjeno.

From: Matija Tomcic <matija.tomcic@ekip.me>
Sent: Tuesday, April 22, 2025 3:17 PM
To: Murseljevic, Mirsada <Mirsada.Murseljevic@telekom.me>; 'Novakovic, Jovana'

<Jovana.Novakovic@telekom.me>; Ljudmila.PopovicKavaja@1.me; Ana.Vojvodic@1.me; Marija Ateljević Nikčević
<marija.ateljevic@mtel.me>; Mladen Koljenšić <Mladen.Koljensic@mtel.me>; vidoje.krunic@telemach.co.me;
zoran.brajuvic@ipmont.me; dragan.drobnjak@oriontelekom.me; igor.pekic@wirelessmontenegro.me;
liiljab@rdc.co.me
Cc: Pavle Mijuskovic <pavle.mijuskovic@ekip.me>; Vitomir Dragas <vitomir.dragas@ekip.me>; Dubravka Aleksic
<dubravka.aleksic@ekip.me>
Subject: Konsultativni postupak povodom Nacrta Pravilnika o sadržaju i načinu objavljivanja podataka o EKI

CAUTION: Origin is external! The content might not be safe!

Poštovani,

Obavještavamo Vas da je počev od danas otvoren konsultativni proces povodom novog Pravilnika o sadržaju, načinu dostavljanja i objavljivanja podataka o vrsti, raspoloživosti i geografskoj lokaciji postojeće i planirane elektronske komunikacione infrastrukture i povezane opreme i elemenata mreže.

Agencija je pripremila Nacrt Pravilnika o sadržaju, načinu dostavljanja i objavljivanja podataka o vrsti, raspoloživosti i geografskoj lokaciji postojeće i planirane elektronske komunikacione infrastrukture i povezane opreme i elemenata mreže koji Vam, zajedno sa dokumentom sa instrukcijama za vođenje otvorenog konsultativnog procesa, dostavljamo u prilogu. Iste možete preuzeti i sa web stranice Agencije: <https://ekip.me/documents/public-consultations/otvoreni-konsultativni-proces-povodom-pripreme-pravilnika-o-sadrzaju-nacinu-dostavljanja-i-objavljivanja-podataka-o-vrsti-raspolozivosti-i-geografskoj-lokaciji-postojece-i-planirane-ek-infrastrukture-i-povezane-opreme-i-elemenata-mreze>.

Pozivamo Vas da svoje komentare, mišljenja i sugestije dostavite na način opisan u priloženom dokumentu, zaključno sa 12.05.2025.godine.

Srdačan pozdrav,

Matija Tomčić, M.App.

Menadžer za geografski informacioni sistem

AGENCIJA ZA ELEKTRONSKE KOMUNIKACIJE I POŠTANSKU DJELATNOST - EKIPI

📍 Bulevar Džordža Vašingtona 56, 81000 Podgorica, CRNA GORA

☎ +382 20 406 743 | 📠 +382 20 406 702 | 📞 +382 69 535 750

✉ matija.tomcic@ekip.me | 🌐 www.ekip.me

NACRT

Agencija za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost (u daljem tekstu: Agencija), na osnovu člana 179 i 181 u vezi člana 26 Zakona o elektronskim komunikacijama ("Sl. list CG" broj: 100/24), na sjednici Savjeta održanoj **.**.2025. godine donijela je

PRAVILNIK O SADRŽAJU, NAČINU DOSTAVLJANJA I OBJAVLJIVANJA PODATAKA O VRSTI, RASPOLOŽIVOSTI I GEOGRAFSKOJ LOKACIJI POSTOJEĆE I PLANIRANE ELEKTRONSKE KOMUNIKACIONE INFRASTRUKTURE I POVEZANE OPREME I ELEMENATA MREŽE

Predmet i svrha Pravilnika Član 1

Ovim pravilnikom se propisuju sadržaj, način dostavljanja i objavljivanja podataka o vrsti, raspoloživosti i geografskoj lokaciji postojeće i planirane elektronske komunikacione infrastrukture i povezane opreme i elemenata mreže.

Svrha pravilnika je prikupljanje podataka o elektronskoj komunikacionoj infrastrukturi i povezanoj opremi i elementima mreže, koji se koriste za sljedeće:

- Zajedničko korišćenje elektronske komunikacione infrastrukture;
- Pripremu prostornih planova i drugih dokumenata koji se odnose na planiranje prostora i izgradnju objekata;
- Doprinos zaštiti izgrađene elektronske komunikacione infrastrukture i elektronskih komunikacionih mreža od mogućih oštećenja do kojih može doći prilikom izvođenja različitih radova;
- Doprinos zaštiti životne sredine od nejonizirajućeg zračenja;
- Pripremu i kontrolu geografskog pregleda dostupnosti elektronskih komunikacionih mreža koje mogu da obezbijede širokopojasni pristup;
- Aktivnosti koje se odnose na pokrivanje elektronskim komunikacionim mrežama veoma velikog kapaciteta nepokrivenih oblasti, određivanje operatora univerzalne usluge, analiza relevantnih tržišta i dr.

Vrste podataka o elektronskoj komunikacionoj infrastrukturi i povezanoj opremi Član 2

Vrste elektronske komunikacione infrastrukture za koju se dostavljaju i objavljuju podaci su: telekomunikaciona kablovska kanalizacija, antenski, telekomunikacioni i drugi stubovi, zgrade i drugi objekti u/na kojima se smješta elektronska komunikaciona oprema.

Podaci o telekomunikacionoj kablovskoj kanalizaciji obuhvataju geografski položaj, kapacitet telekomunikacione kablovske kanalizacije, zauzetost i druge podatke za svaku pojedinačnu trasu.

Podaci o antenskim stubovima obuhvataju geografski položaj, tip, dimenzije, zauzetost i druge podatke za svaki pojedinačni stub.

Comment[Savo Roganovic1]: Ovaj pasus, po meni, je najbitniji dio ovog pravilnika jer definiše jasno razloge zbog kojih se prikupljaju podaci predviđeni ovim pravilnikom, kao i svrhe u koje ih Agencija može upotrebljavati.

Sadržaj, kao i način prikupljanja i dostavljanja podataka, odnosno sve što slijedi u nastavku ovog nacrtu pravilnika i njegovim pratećim prilogima mora biti u skladu sa svrhom pravilnika naznačenom u ovom pasusu.

Comment[Milena Vučinić2]: Zauzetost nije jasno definisana. Za svaki zahtjev za smjestaj opreme treba da se uradi analiza statičke stabilnosti.

Podaci o telekomunikacionim i drugim stubovima na kojima se nalaze elementi elektronske komunikacione mreže (niskonaponski stubovi, visokonaponski stubovi, stubovi javne rasvjete i sl.) obuhvataju geografski položaj, tip stuba, trasu i druge podatke za svaki stub i svaku pojedinačnu trasu.

Podaci o zgradama i drugim građevinskim objektima obuhvataju geografski položaj, tip objekta, površinu objekta, prostor za opštu namjenu, prostor u kome je smještena oprema za pružanje elektronskih komunikacionih usluga, zauzetost, snaga elektroenergetskog napajanja i druge podatke za svaku pojedinačnu zgradu i druge objekte.

Comment[Milena Vučinić3]: Na sta se odnosi prostor za opštu namjenu?

Detaljniji podaci o elektronskoj komunikacionoj infrastrukturi, povezanoj opremi i elementima mreže biće propisani Smjernicama o elektronskoj komunikacionoj infrastrukturi, povezanoj opremi i elementima mreže (u daljem tekstu Smjernice) koje su date u Prilogu I i sastavni su dio ovog Pravilnika.

Vrste podataka o elementima mreže

Član 3

Vrste elemenata elektronskih komunikacionih mreža za koju se dostavljaju i objavljuju podaci su: pasivni elementi mreže i aktivni elementi mreže.

Podaci o pasivnim elementima mreže obuhvataju geografski položaj, kapacitet, iskorišćenost kapaciteta i druge podatke za svaki pojedinačni pasivni element elektronske komunikacione mreže.

Podaci o aktivnim elementima mreže obuhvataju geografski položaj, kapacitet, iskorišćenost kapaciteta i druge podatke za svaki pojedinačni aktivni element elektronske komunikacione mreže.

Detaljniji podaci o elementima mreže biće propisani Smjernicama.

Rokovi za dostavu podataka

Član 4

Operatori su dužni da podatke o vrsti, raspoloživosti i geografskoj lokaciji postojeće elektronske komunikacione infrastrukture i povezane opreme i elemenata mreže koji su utvrđeni Smjernicama dostavljaju i redovno ažuriraju Agenciji u roku od 30 dana od dana puštanja u rad.

Operatori su dužni da podatke o vrsti, raspoloživosti i geografskoj lokaciji planirane elektronske komunikacione infrastrukture i povezane opreme i elemenata mreže koji su utvrđeni Smjernicama dostavljaju i redovno ažuriraju Agenciji u roku od šest mjeseci prije početka izgradnje elektronske komunikacione infrastrukture i povezane opreme i elemenata mreže.

Formatted[Savo Roganovic]: Highlight

Comment[Milena Vučinić4]: Razmotriti povećanje roka na 2 mjeseca.

Comment[Savo Roganovic5]: Ovaj pasus je mnogo bolje sročeno u Smjernicama, Poglavlje 2.2, prvi pasus, gdje je naznačeno da se vrši ažuriranje podataka postojeće mreže u roku od 30 dana nakon izmjene.

Takvu formulaciju bi trebalo unijeti i u Član 26, Stav 1, ZEK-a, kao i u ovom Članu 4 ovog pravilnika.

Formatted[Savo Roganovic]: Highlight

Formatted[Savo Roganovic]: Highlight

Geoportal Agencije

Član 5

Geoportal Agencije sadrži podatke o elektronskoj komunikacionoj infrastrukturi i povezanoj opremi i elementima mreže koji omogućava integraciju sa prostornim, demografskim, statističkim i drugim relevantnim podacima.

Comment[Savo Roganovic6]: Prema Zakonu o izgradnji objekata početak izgradnje objekta predstavlja dan podnošenja zahtjeva za dobijanje UT uslova. Kako je moguće, 6 mjeseci prije nego se zna da li je uopšte moguće nešto graditi na nekom području i kako ga projektovati, dostaviti tražene podatke u traženoj formi?

Vlasnik elektronske komunikacione infrastrukture i povezane opreme i elemenata mreže unosi podatke u Geoportal Agencije.

Agencija za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost (u daljem tekstu Agencija) je odgovorna za implementaciju, eksploataciju, razvoj, testiranje, održavanje i upravljanje Geoportalom Agencije.

Pristup Geoportalu Agencije **Član 6**

Geoportalu Agencije mogu pristupiti registrovani i neregistrovani korisnici.

Neregistrovani korisnici imaju mogućnost pregleda osnovnih podataka o elektronskoj komunikacionoj infrastrukturi i povezanoj opremi i elementima mreže.

Registrovani korisnici mogu biti operatori, obrađivači prostorno planskih dokumentata i projektanti, organi i preduzeća državne i lokalne uprave, investitori i druga zainteresovana lica.

Za registraciju korisnika za pristup/ukidanje pristupa Geoportalu Agencije se podnosi pisani zahtjev na propisanom obrascu.

Agencija je dužna da odgovori na ispravno popunjen zahtjev za registraciju/ukidanje pristupa Geoportalu Agencije putem mail-a u roku od 3 radna dana od prijema zahtjeva.

Odgovor Agencije na podnijeti zahtjev za registraciju korisnika za pristup Geoportalu Agencije sadrži odovarajuće korisničko ime i lozinku.

Za registraciju korisnika, pregled i korišćenje podatka iz Geoportala Agencije ne plaća se naknada.

Prestanak važenja **Član 7**

Stupanjem na snagu ovog Pravilnika prestaje da važi Pravilnik o vrsti, načinu dostavljanja i objavljivanja podataka o elektronskoj komunikacionoj infrastrukturi i povezanoj opremi koja može biti od interesa za zajedničko korišćenje ("Službeni list Crne Gore" broj 48/18).

Stupanje na snagu **Član 8**

Ovaj pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore".

PREDSJEDNIK SAVJETA
Dr Milan B. Radulović, dipl.inž.el.

Comment[Savo Roganovic7]: Kako se unose podaci za objekte sa zajedničkim vlasništvom više operatora ili drugih subjekata? Ko od vlasnika unosi te podatke?

Reply[Milena Vučinić8]: Ko unosi sharing antene na tuđim stubovima?

Comment[Savo Roganovic9]: Na koji način se štite podaci označeni kao poslovna tajna od registrovanih korisnika?

PRILOG 1

SMJERNICE O ELEKTRONSKOJ KOMUNIKACIONOJ
INFRASTRUKTURI,
POVEZANOJ OPREMI I ELEMENTIMA MREŽE

Sadržaj:

1. Uvod.....	6
2. Sadržaj smjernica.....	7
2.1. Definicije.....	7
2.2. Izvori podataka i period prikupljanja podataka.....	8
2.3. Geografska prostorna rezolucija podataka.....	9
2.4. Format podataka.....	10
2.5. Elementi elektronske komunikacione infrastrukture, povezane opreme.....	10
2.6. Elementi mreže.....	11
2.7. Kategorizacija prikupljenih podataka u Geoportalu Agencije.....	11
2.8. Specifikacija planova.....	15
2.9. Objavljivanje, pitanja povjerljivosti i agregacije podataka kako bi se pružile informacije trećim stranama.....	16
3. Obaveze korisnika.....	17
ANEKSI.....	18
1. Aneks - Evaluacija jedinica prostorne rezolucije.....	18
2. Aneks – Struktura i format atributnih podataka.....	19
2.1. Struktura i format atributnih podataka o elektronskoj komunikacionoj infrastrukturi, povezanoj opremi.....	19
2.2. Struktura i format atributnih podataka o elementima mreže.....	25
2.3. Struktura i format relacija između features klasa.....	30
3. Aneks - Format i tip podataka.....	33
3.1. Vektorski model.....	33
3.2. Rasterski model.....	34
3.3. Tabelarni podaci.....	34
4. Aneks - Projektovani koordinatni sistem.....	34

1. Uvod

Sistem za mapiranje elektronske komunikacione infrastrukture, povezane opreme i elemenata mreže (u daljem tekstu: Geoportal Agencije) se zasniva na podacima koje operatori dostavljaju Agenciji, shodno Zakonu o elektronskim komunikacijama i Pravilniku o sadržaju, načinu dostavljanja i objavljivanja podataka o vrsti, raspoloživosti i geografskoj lokaciji postojeće i planirane elektronske komunikacione infrastrukture i povezane opreme i elemenata mreže.

Smjernice o elektronskoj komunikacionoj infrastrukturi, povezanoj opremi i elementima mreže (u daljem tekstu: Smjernice) propisuju format, sadržaj i način dostavljanja podataka u Geoportal, kao i obaveze operatora u vezi sa unosom i ažuriranjem podataka. Ove Smjernice su sastavni dio Pravilnika o sadržaju, načinu dostavljanja i objavljivanja podataka o vrsti, raspoloživosti i geografskoj lokaciji postojeće i planirane elektronske komunikacione infrastrukture i povezane opreme i elemenata mreže.

Cilj Smjernica je da se osigura standardizovan i ažuran Geoportal koji će služiti za:

- Precizno mapiranje elektronske komunikacione infrastrukture, povezane opreme i elemenata mreže kao i praćenje njenog razvoja,
- Efikasno planiranje razvoja elektronskih komunikacionih mreža,
- Podršku operatorima, investitorima i institucijama u donošenju strateških odluka,
- Integraciju sa drugim relevantnim državnim servisima.

Comment[Savo Roganovic10]: Ovo prevazilazi svrhu podataka prikupljenih po osnovu ovog pravilnika (Član 1 ovog nacrt). Cilj Smjernica je već opisan u prethodnom pasusu.

2. Sadržaj smjernica

U ovoj tački opisani su elementi Smjernica o elektronskoj komunikacionoj infrastrukturi, povezanoj opremi i elementima mreže koji treba da obezbijede geografsko mapiranje podataka o postojećoj i planiranoj elektronskoj komunikacionoj infrastrukturi, povezanoj opremi i elementima mreže, a posebno sljedeće:

- Izvori podataka i period prikupljanja podataka;
- Geografska prostorna rezolucija podataka;
- Elementi elektronske komunikacione infrastrukture, povezane opreme;
- Elementi mreže;
- Podaci i karakterizacija GIS sistema;
- Specifikacija planova;
- Objavljivanje, pitanja povjerljivosti i agregacije podataka kako bi se pružile informacije trećim stranama.

2.1. Definicije

Pojedini pojmovi iz ovih Smjernica imaju sledeće značenje:

Geografski informacioni sistem (GIS) : sistem hardvera, softvera i procedura za jednostavnije upravljanja, manipulaciju, analizu, modeliranje i prikazivanje georeferenciranih podataka za rešavanje kompleksnih problema u pogledu planiranja i upravljanja resursima;

Prostorna rezolucija: izražava veličinu najmanjeg objekta u skupu prostornih podataka koji može biti opisan. Odnosi se na količinu detalja koja se može razaznati. Takođe je poznata kao granularnost.

Trasa telekomunikacione kablovske kanalizacije : projektovani ili već izgrađen pravac i geodetski pozicionirana linija telekomunikacione kablovske kanalizacije unutar koridora telekomunikacione kablovske kanalizacije;

Telekomunikaciona kablovska kanalizacija: vrsta elektronske komunikacione infrastrukture koji se sastoji od mreže podzemnih cijevi od pogodnog materijala, telekomunikacionih kablovskih okana i telekomunikacionih kablovskih galerija, koja služi za postavljanje i zaštitu telekomunikacionih kablova;

Telekomunikaciona cijev: cijev izrađena od polivinil hlorida, polietilena, betona ili gvožđa i drugih materijala koja služi za postavljanje i zaštitu telekomunikacionih kablova;

Telekomunikacioni kabl: elemenat mreže koji predstavlja fizički medijum dizajniran za prenos podataka, signala ili informacija u telekomunikacionim sistemima. Sastoji se od provodnika (kao što su bakarne žice ili optička vlakna) koji su zaštićeni izolacionim slojevima, a često i dodatnim omotačem kako bi se osigurala zaštita od spoljnih uticaja poput vlage, elektromagnetnih smetnji ili fizičkih oštećenja. Telekomunikacioni kablovi se koriste za povezivanje uređaja i mreža, omogućavajući prenos glasovnih, video ili podatkovnih signala.

Comment[Savo Roganovic11]: Optička vlakna nijesu provodnici

Telekomunikacioni nastavak: elemenat mreže koji služi za povezivanje, razvod ili zaštitu telekomunikacionih kablova, uključujući optičke spojnice, konektore i terminalne kutije.

Telekomunikaciono kablovsko okno: podzemna prostorija višestruke namjene koje se postavljaju na mjestima nastavljanja, ukrštanja i promjene smjerova telekomunikacione kablovske kanalizacije, kao i ispred pristupnih čvorova i drugih objekata u kojima je smještena oprema elektronskih komunikacionih mreža.

Telekomunikacioni završetak: elemenat mreže koji predstavlja tačku na kojoj se krajnjem korisniku omogućava pristup javnoj elektronskoj komunikacionoj mreži;

Telekomunikacioni i drugi stubovi: su elementi elektronske komunikacione infrastrukture ili fizičke infrastrukture i služe kao nosači nadzemnih telekomunikacionih kablova.

Antenski stub: građevinska konstrukcija, obično izrađena od metala ili betona, koj služi za montažu antena i drugih uređaja za bežičnu komunikaciju.

Zgrade/objekti za smještaj telekomunikacione opreme predstavljaju objekte u kojima se nalazi telekomunikaciona oprema i sa njom pripadajuća oprema..

Pristupni čvor: je elemenat mreže koji predstavlja aktivnu opremu na koju se povezuje oprema krajnjeg korisnika (CPE), ponekad nazvana prva tačka koncentracije. Iako se pristupni čvorovi razlikuju u zavisnosti od postojećih mrežnih arhitektura, oni uvijek formiraju "granicu" između segmenta distribucije ("backhaul") i segmenta pristupa ("lokalna petlja", "poslednja milja"). Primjeri pristupnih čvorova su: DSLAM/MSAN za DSL, CMTS za DOCSIS ili OLT za FTTH.

2.2. Izvori podataka i period prikupljanja podataka

Operatori elektronskih komunikacija, kao vlasnici postojeće elektronske komunikacione infrastrukture, povezane opreme i elemenata mreže, obavezni su da redovno dostavljaju i ažuriraju podatke u skladu sa članom 26 Zakona o elektronskim komunikacijama i sljedećim smjernicama:

- Rok ažuriranja: Najkasnije 30 dana nakon promjene stanja na terenu.
- Validacija podataka: Prije unosa, podaci prolaze kroz proces provjere kako bi se osigurala tačnost i usklađenost sa propisanim standardima. Ukoliko validacija podataka prođe uspješno podaci se mogu unijeti/izmjeniti/obrisati, u suprotnom podatke je potrebno ispraviti u skladu sa izvještajem koje operatori dobiju iz sistema. Alat za validaciju podataka je dostupan i prilikom pojedinačnog i prilikom grupnog unosa podataka.
- Dostavljanje podataka: Putem Geoportala Agencije pojedinačno ili grupno. Detaljni proces unosa/izmjene/brisanje podataka je naveden u Uputstvu za korišćenje Geoportala.

Operatori elektronskih komunikacija, kao vlasnici planirane elektronske komunikacione infrastrukture, povezane opreme i elemenata mreže, obavezni su da redovno dostavljaju podatke u skladu sa članom 26 Zakona o elektronskim komunikacijama i sljedećim smjernicama:

- Rok ažuriranja: Najkasnije 6 mjeseci prije početka izgradnje elektronske komunikacione infrastrukture, povezane opreme i elemenata mreže.
- Validacija podataka: Prije unosa, podaci prolaze kroz proces provjere kako bi se osigurala tačnost i usklađenost sa propisanim standardima. Ukoliko validacija podataka prođe uspješno podaci se mogu unijeti/izmjeniti/obrisati. Alat za validaciju podataka je dostupan i prilikom pojedinačnog i prilikom grupnog unosa podataka.

Comment[Savo Roganovic12]: Koji je smisao ovog podatka iz perspektive svrhe podataka prikupljenih po osnovu ovog pravilnika (Član 1 ovog nacrt)?

Comment[Savo Roganovic13]: Koji su to propisani standardi?

Comment[Savo Roganovic14]: Kako neko može biti vlasnik nečega što još ne postoji?

Comment[Milena Vučinić15]: 6 mjeseci prije izgradnje lokacije nije moguće precizno znati koja će oprema (povezana oprema i elementi mreže) biti montirana. Takođe, ako bismo hipotetički unijeli opremu kroz .dbf fajl AS_OPREMA kako da naznačimo da je ta oprema planirana s obzirom da jedina kategorizacija na aktivnu i neaktivnu podrazumijeva da je oprema već montirana?

Comment[Savo Roganovic16]: Kako se 6 mjeseci prije početka nečega što tek treba projektovati mogu znati traženi podaci?

- Dostavljanje podataka: Putem Geoportala Agencije pojedinačno ili grupno. Detaljni proces unosa/izmjene/brisanje podataka je naveden u Uputstvu za korišćenje Geoportala.

Napomena: Neblagovremeno ažuriranje navedenih podataka shodno članu 218 tačka 17 i 18 Zakona o elektronskim komunikacijama podliježe novčanoj kazni.

Agencija će obezbijediti ostale relevantne podatke koji će poslužiti za adekvatno mapiranje elektronske komunikacione infrastrukture i povezane opreme i elemente mreže. Navedeni podaci će se obezbijediti od relevantnih institucija (koje se bave poslovima katastra, sakupljanjem statističkih podataka i dr.), a odnose se na sljedeće:

- Bazu podataka o adresama, granice opština, granice naselja, katastarske parcele, objekte sa brojem jedinica;
- Osnovnu kartografiju (satelitske i ortofoto snimke Crne Gore);
- Distribucija stanovništva i domaćinstava na teritoriji države, opštine, naselja;
- Javne objekte, kao što su škole, bolnice, saobraćajna čvorišta, javne institucije i dr.

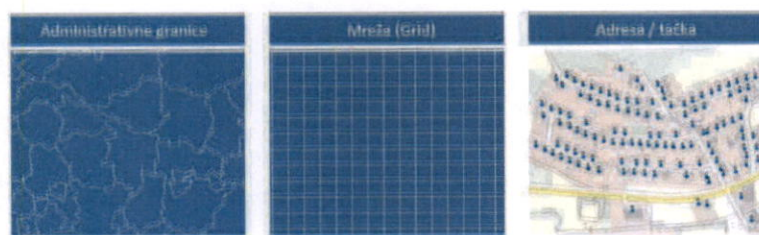
Treba napomenuti da Agencija može po zahtjevu Državnih i lokalnih institucija ustupiti podatke o elektronskoj komunikacionoj infrastrukturi, povezanoj opremi i elementima mreže u vidu WMS ili WFS servisa.

Comment[Savo Roganovic17]: Agencija treba da obezbijedi operatoru vlasniku elemenata mreže i relevantne podatke o EKI i povezanoj opremi u vlasništvu drugih subjekata, a na/kroz koje su postavljeni elementi mreže čiji se podaci dostavljaju.

Comment[Savo Roganovic18]: Na koji način se u ovom slučaju štite podaci označeni kao Poslovna tajna?

2.3. Geografska prostorna rezolucija podataka

Za prikupljanje i prikaz podataka moguće je koristiti nekoliko prostornih rezolucija na nivou administrativnih granica, na nivou mreže (grida) i na nivou tačke ili adrese, kako je prikazano i na sljedećoj slici.

Za prikupljanje podataka o elektronskoj komunikacionoj infrastrukturi, povezanoj opremi i elementima mreže operatori dostavljaju podatke na nivou tačke koristeći standardizirani koordinatni sistem WGS84 (World Geodetic System 1984), koji je globalno priznat kao standard za geografske podatke i omogućava precizno georeferenciranje podataka.

Pored toga, Agencija je na osnovu analize i obrade podataka izvršila procjenu pokrivenosti širokopojasnog pristupa koji je prikazan na nivou mreže (grida).

Geografska prostorna rezolucija podataka o procjeni dostupnosti širokopojasnog pristupa prikazuje se u skladu s vrstom pristupa i to:

- Fiksni širokopojasni pristup - podaci su prikazani u mreži dimenzija 100m x 100m. Ova rezolucija omogućava prihvatljivu procjenu dostupnosti fiksne mrežne infrastrukture uz održavanje ravnoteže između detaljnosti i obrade podataka. Agencija će u budućnosti, u

skladu sa dostupnim podacima, unapređivati preciznost prostorne rezolucije za fiksni širokopojasni pristup, sa ciljem da je dovede do nivoa geokodirane adrese;

- Mobilni širokopojasni pristup - podaci su prikazani u mreži (grid) dimenzija 50m x 50m. Ova rezolucija osigurava veći nivo detalja, s obzirom na dinamičnu prirodu mobilne mreže i različite faktore koji utiču na pokrivenost i kvalitet signala.

2.4. Format podataka

GIS podaci mogu se podijeliti u dvije kategorije:

- georeferencirane podatke, koji mogu biti u vektorskom i rasterskom formatu i
- atributne podatke koje su predstavljeni u tabelarnom formatu.

Podaci o elektronskoj komunikacionoj infrastrukturi, povezanoj opremi i elementima mreže se dostavljaju u vektorskom formatu i to kao **ESRI SHP datoteke (Shapefile)** sa definisanim koordinatnim sistemom "WGS 1984" ili "EPSG:4326 (EPSG- European Petroleum Survey Group)", dok se alfanumerički podaci dostavljaju kao **DBF (.dbf) fajlovi**. Šabloni shapefile-ova za unos/izmjenu/brisanje navedenih podataka moguće je preuzeti sa početne stranice Geoportala-a, a link Geoportala Agencije je naveden u poglavlju 1.1. ovih smjernica.

Pored podataka u vektorskom i tabelarnom formatu, Agencija preko Geoportala prikuplja i podatke u rasterskom formatu i to najčešće u vidu servisa **WMS (Web Map Service)**, **WFS (Web Feature Service)** i **TIFF formatu**. Putem Geoportala Agencija u rasterskom formatu u vidu WMS ili WFS servisa dobija podatke o podlogama tj. mapama Crne Gore, ortofoto snimcima.

Podaci o elektronskoj komunikacionoj infrastrukturi, povezanoj opremi i elementima mreže mogu se izvoziti iz Geoportala Agencije u različitim koordinatnim sistemima i vektorskim formatima poput: SHP, dbf, XLSX, PDF, KML, KMZ, DWG, GeoJSON.

Detaljana razrada formata podataka koje Agencija prikuplja data je u Aneksu 3.

2.5. Elementi elektronske komunikacione infrastrukture, povezane opreme

Elementi elektronske komunikacione infrastrukture i povezane opreme, za koje se dostavljaju podaci u skladu sa ovim smjernicama, su:

- Telekomunikaciona kablovska kanalizacija koja predstavlja vrstu elektronske komunikacione infrastrukture, a koja obuhvata podatke o podinfrastrukturi i to: telekomunikacionim cijevima i telekomunikacionim oknima za svaku pojedinačnu trasu.
- Antenski stubovi koji predstavljaju vrstu elektronske komunikacione infrastrukture i obuhvataju podatke o antenskom stubu i povezanoj opremi za svaki pojedinačni stub.
- Telekomunikacioni i drugi stubovi koji predstavljaju vrstu elektronske komunikacione infrastrukture, a koji obuhvataju podatke o stubovima i nadzemnim (vazdušnim) telekomunikacionim kablovima za svaku pojedinačnu trasu.
- Zgrade i drugi građevinski objekti koji predstavljaju vrstu elektronske komunikacione infrastrukture i obuhvataju podatke o zgradama i drugim građevinskim objektima i povezanoj opremi koja se nalazi u svakoj pojedinačnoj zgradi i drugim objektima.

Detaljna razrada elemenata elektronske komunikacione infrastrukture i povezane opreme dat je kroz tabelarni prikaz u Anexu 2.1. Struktura podataka za elementi elektronske komunikacione infrastrukture i povezane opreme.

2.6. Elementi mreže

Elementi elektronske komunikacione mreže, za koje se dostavljaju podaci u skladu sa ovim smjernicama, su:

- Telekomunikacioni kablovi.
- Telekomunikacioni nastavci.
- Telekomunikacioni završeci.
- Pristupni čvorovi.

Detaljna razrada elemenata mreže dat je kroz tabelarni prikaz u Anexu 2.2. Struktura podataka za elemente mreže.

2.7. Kategorizacija prikupljenih podataka u Geoportalu Agencije

Geoportal predstavlja Geografski informacioni sistem Agencije koji sadrži podatke postojećij i planiranoj elektronskoj komunikacionoj infrastrukturi, povezanoj opremi i elemenata mreže.

Funkcije Geoportala Agencije uključuju: unos podataka, prikaz podataka, upravljanje podacima, pretraga podataka, upit u izvještaje i analizu podataka. Detaljan opis funkcionalnosti Geoportala Agencije, kao i pristup istih, biće dat u Uputstvu za korišćenje Geoportala Agencije.

U ovom poglavlju data je informacija o kategorizaciji podataka koji se prikupljaju preko Geoportala Agencije.

Atributni podaci o povezanoj opremi isporučuju se u tabelarnom formatu (.dbf) i oni su povezani (u relaciji) sa georeferenciranim podacima.

Georeferencirani podaci o elektronskoj komunikacionoj infrastrukturi, povezanoj opremi i elementima mreže su na mapi prikazani u vidu lejera. Lejeri na mapi mogu biti predstavljeni u 3 oblika kao tačka, linija ili multilinije i poligon ili multipoligoni.

Lejeri na mapi mogu da sadrže tačke, linije ili oblasti (poligon ili multipoligon) koje predstavljaju određenu klasu ili tip entiteta iz realnog svijeta kao što su ulice, poštanski brojevi i tako dalje. Sloj sadrži kako vizuelni prikaz svakog elementa, tako i vezu elementa sa njegovom atributnom bazom podataka. Lejeri koji će se koristiti u skladu sa ovim smjernicama su predstavljeni u sljedećoj tabeli:

Tip lejera	Primjeri Lejeri koje Agencija može da ima	Detaljni sadržaj lejera
Referentni lejeri	Administrativne oblasti (poligoni) Ruralne I urbane oblasti (Poligoni ili raster)	

	Lokacije od javnog značaja (npr. Univerziteti, škole, bolnice, itd. – tačke ili poligoni) Saobraćajne trase (linije ili poligoni) Popisne oblasti sa socio-demografskim podacima (poligoni) Osnovne mape	
Slojevi neobrađenih podataka	Telekomunikaciona kablovska kanalizacija	Telekomunikaciona trasa (linija) Telekomunikaciona cijev (linija) Telekomunikaciono okno (tačka)
	Antenski stubovi	Antenski stup (tačka) Oprema na antenskom stubu
	Telekomunikacioni i drugi stubovi	Nadzemna trasa (linija) Telekomunikacioni ili drugi stub (tačka)
	Zgrade/objekti	Zgrada (poligon) Oprema u zgradi Iznajmljeni dio u zgradi
	Elementi mreže	Telekomunikacioni kabl (linija) Telekomunikacioni nastavak (tačka) Telekomunikacioni završetak (tačka) Nadzemni komunikacioni kabl (linija) Nadzemni komunikacioni nastavak (tačka) Nadzemni komunikacioni završetak (tačka) Pristupni čvor (tačka)
Slojevi koji su rezultat analiza		Procjena pokrivenosti oblasti po operatoru/tehnologiji/brzini Agregirani rezultati pokrivanja za veće gridove Drugo u skladu sa odlukom Agencije

Telekomunikaciona kablovska kanalizacija sadrži podatke o:

- Telekomunikacionoj trasi koja u zavisnost od namjene može pripadati:
 - o Spojnom putu - kategorije 1 (magistralna međunarodna i nacionalna trasa – koja je namijenjena za spojne puteve između država ili različitih opština)
 - o Spojnom putu - kategorije 2 (između dva opštinska čvorišta – koja je namijenjena za spojne puteve između dva čvorišta u istoj opštini)
 - o Spojnom putu - kategorije 3 (između dva lokalna čvorišta – koja je namijenjena za spojne puteve između dva čvorišta u istom naselju)
 - o Lokalna mreža (pretplatnička – koja je namijenjena za spojne puteve između pristupnog čvora i pretplatnika)
- Telekomunikacionim cijevima i galerijama:
 - o Galerija (podzemna prostorija u obliku hodnika koja služi za smještaj velikog broja telekomunikacionih kablova)

Comment[Savo Roganovic19]: Topologija i arhitektura Mtel EK mreže ne slijedi navedenu kategorizaciju i ne znam kako onda možemo kategorisati podatke o trasama na traženi način

- o Cijevi velikog prečnika (cijev izrađena od polivinil hlorida, polietilena ili betona spoljnog prečnika od 60 do 110 mm)
- o Cijevi malog prečnika (cijev izrađena od polietilena visoke gustine, spoljašnjeg prečnika od 20 do 50 mm, sa unutrašnjim zidom koji osigurava nizak koeficijent trenja)
- o Mikrocijevi (cijev spoljašnjeg prečnika od 3 do 16 mm, s unutrašnjim zidom koji osigurava nizak koeficijent trenja)
- Telekomunikacionim kablovima:
 - o Koaksijalni
 - o Optički
 - o Bakarni
- Telekomunikacionim oknima:
 - o Betonska monolitna
 - o Betonska montažna od betonskih blokova
 - o Betonska zidana (AB)
 - o Plastična monolitna
 - o Plastična montažna
- Telekomunikacionim nastavcima:
 - o Pravi
 - o Račvasti
- Telekomunikacionim završecima:
 - o Završetak od upredenog bakarnog kabla
 - o Završetak koaksijalnog kabla,
 - o Završetak optičkog i
 - o Drugo.
- Antenski stubovi po tipu mogu biti:
 - o Betonski
 - o Cijevasti
 - o Čelično rešetkasti
 - o Pauk
 - o Nosači antena

Napomena: Antenski stubovi sadrže atributne podatke o povezanoj opremi koji su u tabelarnom obliku a koji su u relaciji sa svakim pojedinačnim antenskim stubom.

Telekomunikacioni i drugi stubovi sadrže podatke o:

- Trasama vazdušnih telekomunikacionih kablova koji u zavisnost od namjene može pripadati:
 - o Spojnom putu - kategorije 1 (magistralna međunarodna i nacionalna trasa – koja je namijenjena za spojne puteve između država ili različitih opština)
 - o Spojnom putu - kategorije 2 (između dva opštinska čvorišta – koja je namijenjena za spojne puteve između dva čvorišta u istoj opštini)
 - o Spojnom putu - kategorije 3 (između dva lokalna čvorišta – koja je namijenjena za spojne puteve između dva čvorišta u istom naselju)

o Lokalna mreža (pretplatnička – koja je namijenjena za spojne puteve između pristupnog čvora i pretplatnika)

Comment[Savo Roganovic20]: Topologija i arhitektura Mtel EK mreže ne slijedi navedenu kategorizaciju i ne znam kako onda možemo kategorisati podatke o trasama na traženi način

- Stubovima na kojima se nalaze telekomunikacioni kablovi i druga telekomunikaciona oprema:

- o Betonski
- o Čelični
- o Drveni

A po namjeni mogu biti:

- o Dalekovodni stubovi
- o Niskonaponski stubovi
- o Stubovi javne rasvjete
- o Drugi

- Vazдушnim telekomunikacionim kablovima:

- o Koaksijalni
- o Optički
- o Bakarni

- Vazдушnim telekomunikacionim nastavcima:

- o Pravi
- o Račvasti

- Telekomunikacionim završecima:

- o Završetak od upredenog bakarnog kabla
- o Završetak koaksijalnog kabla,
- o Završetak optičkog i
- o Drugo.

- Zgrade i drugi građevinski objekti po tipu mogu pripadati objektima:

- o Objekat čvrste gradnje
- o Kontejner
- o Vanjski kabinet
- o Unutrašnji kabinet
- o Ostalo

Napomena: Zgrade i drugi građevinski objekti u kojima se nalazi telekomunikaciona oprema sadrži atributne podatke o povezanoj opremi i iznajmljenom prostoru koji su u tabelarnom obliku a koji su u relaciji sa ovom elektronskom komunikacionom infrastrukturom.

Format i strukturu shp file-ova preko kojih je moguće odraditi unos/izmjenu/brisanje podataka o elektronskoj komunikacionoj infrastrukturi, povezanoj opremi i elementima mreže moguće je preuzeti sa web adrese na kojoj se nalazi Geoportal Agencije.

2.8. Specifikacija planova

Podatke o planovima izgradnje/postavljanje elektronske komunikacione infrastrukture, povezane opreme i elemenata mreže operatori dostavljaju na identičan način kao i podatke o postojećoj elektronskoj komunikacionoj infrastrukturi, povezanoj opremi i elementima mreže izuzev fotografije, geodetskog snimka ili tlocrta usmjeto kojih, shodno članu 14 Zakona o eleketronskim komunikacijama, dostavljaju PDF obavještenje o planovima izgradnje elektronske komunikacione infrastrukture.

S obzirom da članom 26 Zakona o elektronskim komunikacijama prističe obaveza da operatori dostavljaju svoje planove o izgradnji/postavljanju elektronske komunikacione infrastrukture, povezane opreme i elemenata mreže putem Geoportala, treba se pridržavati već utvrđene forme za dostavu ovih podataka.

Imajući u vidu navedeno, Georeferencirani podaci o planiranoj elektronskoj komunikacionoj infrastrukturi i elementima mreže su na mapi prikazani u vidu lejera. Lejeri na mapi mogu biti predstavljeni u 3 oblika kao tačka, linija ili multilinije i poligon ili multipoligoni.

Atributni podaci o povezanoj opremi isporučuju se u tabelarnom formatu (.dbf) i oni su povezani (u relaciji) sa georeferenciranim podacima.

Lejeri koji opisuju planiranu elektronsku komunikacionu infrastrukturu, povezanu opremu i elemente mreže u Geoportalu Agencije su predstavljeni kako je to navedeno u sledećoj tabeli u nastavku.

Comment[Savo Roganovic21]: Kao što sam ranije obrazložio, tražene podatke 6 meseci prije bilo kakvog projektovanja nije moguće znati, a kamoli dostaviti.

Vrsta planirane elektronske komunikacione infrastrukture i povezane opreme	Lejeri (shapefile datoteke)	Oblik lejere na mapi
Telekomunikaciona kanalizacija kablovska	plan_tk_trasa	Linija
	plan_tk_cijevi	Linija
	plan_tk_kabl	Linija
	plan_tk_okno	Tačka
	plan_tk_nastavak	Tačka
	plan_tk_završetak	Tačka
Antenski stubovi	plan_antenski_stub	Tačka
	plan_as_oprema	NaN – (relacija sa lejerom as_tacka)
Telekomunikacioni i drugi stubovi	plan_vv_trasa	Linija
	plan_vv_stub	Tačka
	plan_vv_kabl	Linija
	plan_vv_nastavak	Tačka
	plan_vv_završetak	Tačka
Zgrade/objekti	plan_zgrada	Poligon
	plan_zgrada_opr	NaN – (relacija sa lejerom zgrada)
	plan_zgrada_izn	NaN – (relacija sa lejerom zgrada)

Format i strukturu shp file-ova preko kojih je moguće odraditi unos/izmjenu/brisanje podataka o planovima elektronske komunikacione infrastrukture, povezane opreme i elemenata mreže moguće je preuzeti sa web adrese na kojoj se nalazi Geoportal Agencije.

2.9. Objavljivanje, pitanja povjerljivosti i agregacije podataka kako bi se pružile informacije trećim stranama

Imajući u vidu da je Geoportal Agencije - sistem koji omogućava pristup od strane više korisnika, Agencija je predvidjela sledeće nivoe pristupa:

1. **Operatori** (Operatori elektronskih komunikacija),
2. **Planeri** (Obradivači prostorno planskih dokumenata, izvođači radova...),
3. **Državne institucije** (Ministartsva, Uprave...),
4. **Lokalne samouprave** (Opštine, Lokalne institucije...)
5. **Javni pristup** (svi korisnici koji pristupe web portalu).

Geoportal Agencije, u zavisnosti od nivoa pristupa, korisnicima nudi uvid u atributne detalje elektronske komunikacione infrastrukture, povezane opreme i elemenata mreže kao i pristup određenim funkcionalnostima sistema.

Javni pristup je korisnički pristup Geoportalu Agencije koji jedino ne podliježe prethodnoj registraciji i ovi korisnici imaju uvid u prostorne podatke, tj geografski raspored postojeće infrastrukture i pristup osnovnim funkcijama portala. Takođe, ovi korisnici mogu pristupiti mapi pokrivenosti fiksnim i mobilnim širokopojasnim pristupom interneta i pristupiti podacima o pokrivenosti domaćinstava fiksnim širokopojasnim pristupom interneta.

Operator Za korisnike koji pripadaju grupi operatora, prilikom kreiranja korisničkog naloga, potrebno je odabrati i kojem operatoru pripadaju. Oni imaju sva prava koja su dodijeljena za javni pristup, kao i mogućnost unosa/ažuriranja/uklanjanja objekata EKI, kao i pratećih podataka (oprema, iznajmljivanje, veze), kako pojedinačno tako i masovno (bulk, iz pripremljenih fajlova). Upravljanje objektima EKI je omogućeno isključivo za infrastrukturu koja je u vlasništvu konkretnog operatora, dok je opremu moguće dodavati/mijenjati/uklanjati i na objektima drugih operatora. Ova grupa ima mogućnost filtriranja i preuzimanja podataka u različitim GIS formatima.

Planeri Korisnici koji pripadaju ovoj grupi imaju pristup svim funkcionalnostima koje su odobrene za javni pristup, malo širi skup alfanumeričkih podataka nad kojima mogu vršiti uvid, kao i mogućnost uvoza granice zahvata plana, na osnovu koje mogu vršiti izvoz podataka iz sistema, u okviru unijete granice, u shp formatu.

Državne institucije Korisnici koji pripadaju ovoj grupi imaju sva prava kao korisnici iz grupe "Planeri" sa izuzetkom preuzimanja podataka iz zahvata plana.

Lokalne samouprave Korisnici iz ove grupe imaju uvid u podatke kao i državne institucije uz mogućnost unosa planiranih saobraćajnica, odnosno saobraćajnica na kojima je planirana rekonstrukcija.

Pristup funkcionalnostima Geoportala Agencije biće navedene u Uputstvu za korišćenje Geoportala.

Comment[Savo Roganovic22]: U Članu 6 ovog Nacrta nije navedeno da neko nema pravo da bude registrovani korisnik, već je eksplicitno napisano u stavu 3 "... ,investitori i druga zainteresovana lica.". U koju kategoriju spadaju investitori i druga zainteresovana lica?

3. Obaveze korisnika

Svi korisnici Geoportala dužni su se pridržavati određenih obaveza koji proističu iz ovih smjernica. Operatori vlasnici elektronske komunikacione infrastrukture, povezane opreme i elemenata mreže treba da:

- Redovno ažuriraju svoje podatke što će dovesti do povećavaju njihove tačnost,
- Dostavljaju podatke u propisanim šablonima Shapefile datoteka,
- Prijave Administratoru sistema ukoliko primjete neku grešku na sistemu,
- Iniciraju obuku u slučaju potrebe i
- Poštuju rokove za dostavljanje i ažuriranje podataka.

Državne i lokalne institucije treba da:

- Obezbijede dostupnost potrebnih podataka,
- Obezbjede stalnu saradnja sa Agencijom u vezi sa integracijom i razmjenom informacija i podataka.

Svi korisnici treba da koriste podatke isključivo u svrhu za koje su namijenjeni i da iste ne zloupotrebljavaju.

ANEKSI

1. Aneks - Evaluacija jedinica prostorne rezolucije

TAČKE – Podaci se dostavljaju kao tačke koje predstavljaju adrese.	
Prednosti: - Veoma precizan opis realnog stanja	Nedostaci: - Moraju se ispuniti visoki zahtevi za sigurnost podataka - Veliki naponi za mapiranje - Moguća nespremnost mrežnih operatora / internet provajdera za dostavljanje podataka zbog čuvanja poslovne tajne
MREŽE (GRIDOVI) - Podaci o širokopojasnim uslugama često se prikazuju na nivou mreže.	
Prednosti: - Dovoljan nivo povjerljivosti podataka za operatore vlasnike elektronske komunikacione infrastrukture, povezane opreme i elemenata mreže. - Relativno precizni podaci sa malom marginom greške.	Nedostaci: - Potreban je određen napor za pravljenje odgovarajuće analize kako bi podaci bili prikazani u mrežnom nivou.
AGREGACIJA Podaci se takođe mogu prikupljati tako što će se omogućiti veza sa drugim GIS sistemima i na taj način pribaviti podaci o granicama opština, granice naselja i sl.	
Prednosti: Potencijalno vrlo mali napor za isporučioce/dobavljače podataka, u zavisnosti od izabranog nivoa agregacije.	Nedostaci: - Malo ili nimalo mogućnosti za dalju analizu podataka, u zavisnosti od izabranog nivoa agregacije - Nema mogućnosti za otkrivanje preklapajućih poligona i samim tim moguća je greška u isporučenim podacima.

2. Aneks – Struktura i format atributnih podataka

2.1. Struktura i format atributnih podataka o elektronskoj komunikacionoj infrastrukturi, povezanoj opremi

Potrebno je voditi računa o identifikatorima (id) koji su definisani u svakoj tabeli (klasi), a koji moraju biti jedinstveni kod jednog operatora i ne smiju se mijenjati, jer se na osnovu njih vrši ažuriranje (Izmjena) i brisanje podataka.

Podaci o elektronskoj komunikacionoj infrastrukturi, povezanoj opremi i elementima mreže u shp datotekama trebaju biti usklađeni sa nazivima Tabela (Klasama). Takođe, naziv, formati i atributne vrijednosti polja moraju biti usklađeni prema slijedećim tabelama:

Klasa: TKK_TRASA.SHP			
Naziv polja	Tip polja	Obavezno	Opis polja
trasa	Text	DA	Naziv trase telekomunikacione kablovske kanalizacije (Oblasti ili Naselje ili Ulica ili druga slična odrednica)
mr_pris_n	Text	DA	Naziv pristupne mreže (U slučaju da trasa pripada čvoru mreže/komutacionom sistemu do krajnjih korisnika)
mr_pris_p	Text	DA	Kablovski pravac (U slučaju da trasa pripada čvoru mreže/komutacionom sistemu)
prenosni_p	Text	DA	Naziv prenosnog puta (U slučaju da trasa pripada prenosnom putu povezuje dva objekta -lokacije)
geod_sn_tr	Text	DA	Geodetski snimak trase (Geodetski snimak trase će se dostavljati u skladu sa uputstvom o korišćenju Geoportala)
duzina	Double	DA	Duži na trase (m) (Dužinu trase treba istaći u metrima)
id_trasa	Text	DA	Identifikator trase (Ovo polje podrazumjeva upis jedinstvene oznake za trasu)
id_operato	Text	DA	Identifikator operatora (Operator vlasnik trase telekomunikacione kablovske kanalizacije)

Comment[Savo Roganovic23]: U okviru EK infrastrukture Mtel-a ne dodjeljuju se nazivi trasa tako da je upitan unos u ovo polje.

Pitanje je čime ovaj podatak doprinosi svrsi prikupljenih podataka po osnovu ovog pravilnika (Član 1 ovog nacrta) da bi bio obavezan?

Comment[Savo Roganovic24]: Topologija i arhitektura EK mreže nije organizovana na način da se može dodijeliti naziv pristupnoj mreži i povezati ga sa trasom.

Pitanje je čime ovaj podatak doprinosi svrsi prikupljenih podataka po osnovu ovog pravilnika (Član 1 ovog nacrta) da bi bio obavezan?

Comment[Savo Roganovic25]: Topologijom EK mreže dešava se da nekoliko kablovskih pravaca iz različitih pristupnih čvorova dijele istu trasu tako da nije moguće popunjavanje ovog polja na predviđeni način.

Pitanje je čime ovaj podatak doprinosi svrsi prikupljenih podataka po osnovu ovog pravilnika (Član 1 ovog nacrta) da bi bio obavezan?

Comment[Savo Roganovic26]: Topologijom EK mreže Mtel-a ne može se jasno dodijeliti trasi kategorija prenosnog puta tako da nije moguće popunjavanje ovog polja na predviđeni način.

Pitanje je čime ovaj podatak doprinosi svrsi prikupljenih podataka po osnovu ovog pravilnika (Član 1 ovog nacrta) da bi bio obavezan?

Comment[Savo Roganovic27]: S obzirom na obaveznost ovog polja, pitanje je što se ovdje upisuje? Da li ili ne postoji geodetski snimak trase? Da li je obavezno dostavljanje geodetskog snimka trase? Ako jeste po kom osnovu se to traži ovim pravilnikom? Kojim propisom je definisan način geodetskog snimanja trase?

Klasa: TKK_CIJEV.SHP			
Naziv polja	Tip polja	Obavezno	Opis polja
cijev_tip	Text	DA	d_tip_cijevi (Galerija, Mikrocijevi, Cijevi malog prečnika (PE 20-50mm), cijevi velikog prečnika (PVC 60-110mm))
cijev_status	Text	DA	Status cijevi (iznajmljen/neiskorišten/sadrži druge cijevi/koristi vlasnik)
korisnik	Text	DA	Iznajmljeni kapacitet – operator korisnik (operator koji koristi cijev na trasi telekomunikacione kablovske kanalizacije)
cijev_parent	Text	DA	Pripadnost drugoj cijevi (ukoliko se cijev nalazi u drugoj cijevi većeg presjeka treba u ovom polju upisati ID_cjev većeg presjeka kojoj pripada manja cijev a koja će biti veza sa poljem id_cijevi)
pop_presek	Double	DA	Poprečni presjek cijevi (mm) (Poprečni presjek cijevi u milimetrima)
id_cijev	Text	DA	Identifikator cijevi (jedinstveni identifikacioni broj cijevi)
id_operato	Text	DA	Identifikator operatora vlasnika cijevi (Operator vlasnik trase telekomunikacione kablovske kanalizacije)
prohodnost	Text	DA	Prohodnost cijevi (neispitano (default), prohodno, neprohodno)

Formatted Table[Savo Roganovic]

Comment[Savo Roganovic28]: Poprečni presjek je površina i samo može biti izražena u mm2. Misli li se ovdje na prečnik cijevi?

Klasa: TKK_OKNA.SHP			
Naziv polja	Tip polja	Obavezno	Opis polja
tip_okn	Text	DA	Tip kablovskog okna na trasi (Tipovi kablovskih okana: Betonska monolitna, Betonska montažna od betonskih blokova, Betonska zidana (AB), Plastična monolitna, Plastična montažna)
ozn_okn	Text	DA	Naziv/oznaka kablovskog okna na trasi (Naziv ili Oznaka kablovskog okna)
kota_pokl	Double	DA	Kota poklopaokna (m) (Nadmorska visina poklopa okna u metrima)
kota_dna	Double	DA	Kota dnaokna (m) (Nadmorska visina poklopa okna u metrima)

Formatted Table[Savo Roganovic]

Comment[Savo Roganovic29]: Koji je osnov za traženje ovog podatka? Ovo može da se uradi samo geodetskim snimanjem? Kojim propisom je definisano kako se vrši geodetsko snimanje ove kote?

Comment[Savo Roganovic30]: Koji je osnov za traženje ovog podatka? Ovo može da se uradi samo geodetskim snimanjem? Kojim propisom je definisano kako se vrši geodetsko snimanje ove kote?

kota_voda	Double	DA	Kota voda u oknu (m) (<i>Nadmorska visina najvišotijeg voda unutar okna</i>)
sirina_okn	Text	DA	Širina okna (m) (<i>širina okna u metrima</i>)
duzina_okn	Text	DA	Dužina okna (m) (<i>dužina okna u metrima</i>)
sema_okn	Text	DA	Razvojna šema okna (<i>Razvojna šema okna će se dostavljati u skladu sa uputstvom o korišćenju Geoportala</i>)
id_okn	Text	DA	Identifikator okna (<i>jedinstvena identifikacioni broj okna</i>)
id_operato	Text	DA	Identifikator operatora vlasnika (<i>Operator vlasnik trase telekomunikacione kablovske kanalizacije</i>)

Formatted Table[Savo Roganovic]

Comment[Savo Roganovic31]: Koji je osnov za traženje ovog podatka? Ovo može da se uradi samo geodetskim snimanjem? Kojim propisom je definisano kako se vrši geodetsko snimanje ove kote?

...

Comment[Savo Roganovic32]: U praksi postoje oblici tk okana različiti od pravougaonika, odnosno kvadra. U smislu tlocrta mogu biti i okrugla, osmougaona kao i složenih oblika. Sve ovo treba da bude prikazano u Razvojnoj šemi okna tako da su ovi podaci kao poset

...

Klasa: VV_TRASA.SHP			
Naziv polja	Tip polja	Obavezno	Opis polja
trasa	Text	DA	Naziv trase vazdušnih vodova (<i>Oblasti ili Naselje ili Ulica ili druga slična odrednica</i>)
mr_pris_n	Text	DA	Naziv pristupne mreže (<i>u slučaju da trasa pripada čvoru mreže/komutacionom sistemu do krajnjih korisnika</i>)
mr_pris_p	Text	DA	Kablovski pravac (<i>u slučaju da trasa pripada čvoru mreže/komutacionom sistemu</i>)
prenosni_p	Text	DA	Naziv prenosnog puta (<i>u slučaju da trasa pripada prenosnom putu povezuje dva objekta = lokacije</i>)
geod_sn_tr	Text	DA	Geodetski snimak trase (<i>Geodetski snimak trase se unosi u skladu sa uputstvom o korišćenju Geoportala</i>)
duzina	Double	DA	Dužina trase (m) (<i>Dužinu trase treba istaći u metrima</i>)
id_vv_tras	Text	DA	Identifikator trase (<i>Ovo polje podrazumeva upis jedinstvene oznake za trasu, koja se ne smije mijenjati tokom kasnije izmjene podataka o ovom entitetu u bazi</i>)
id_operato	Text	DA	Identifikator operatora (<i>Operator vlasnik trase</i>)

Formatted Table[Savo Roganovic]

Comment[Savo Roganovic33]: U okviru EK infrastrukture Mtel-a ne dodjeljuju se nazivi trasa tako da je upitan unos u ovo polje.

Pitanje je čime ovaj podatak doprinosi svrsi prikuplje

...

Comment[Savo Roganovic34]: Topologija i arhitektura EK mreže nije organizovana na način da se može dodijeliti naziv pristupnoj mreži i povezati ga sa trasom.

Pitanje je čime ovaj podatak doprinosi svrsi prikuplje

...

Comment[Savo Roganovic35]: Topologijom EK mreže dešava se da nekoliko kablovskih pravaca iz različitih pristupnih čvorova dijele istu trasu tako da nije moguće popunjavanje ovog polja na predviđeni način.

...

Comment[Savo Roganovic36]: Topologijom EK mreže Mtel-a ne može se jasno dodijeliti trasi kategorija prenosnog puta tako da nije moguće popunjavanje ovog polja na predviđeni način.

...

Comment[Savo Roganovic37]: S obzirom na obaveznost ovog polja, pitanje je što se ovdje upisuje? Da li ili ne postoji geodetski snimak trase? Da li je obavezno dostavljanje geodetskog snimka trase? Ako jeste po kom osnovu se to traži ovim pravilnikom? Kojim propisom?

...

Klasa: AS_TACKA.SHP			
Naziv polja	Tip polja	Obavezno	Opis polja
naziv_as	Text	DA	Naziv antenskog stuba
tip	Text	DA	Tip antenskog stuba (Tipovi antenskog stuba: Betonski, cjevasti, pauci, nosači antena)
nad_visina	Double	DA	Nadmorska visina (m) (Nadmorska visina osnove antenskog stuba u metrima)
naziv_lok	Text	DA	Naziv lokacije antenskog stuba (Naziv lokacije)
dim_osnove	Text	DA	Dimenzije osnove antenskog stuba (Ovo polje definiše dimenziju osnove antenskog stuba u metrima kvadratnim ukoliko se radi o čelično rešetkastom stubu ili prečnik ukoliko se radi o cjevastom stubu)
vis_stuba	Double	DA	Visina antenskog stuba (m) (Visina antenskog stuba u metrima)

Klasa: VV_STUB.SHP			
Naziv polja	Tip polja	Obavezno	Opis polja
tip	Text	DA	Tip stuba na trasi (ovo polje sadrži domene)
namjena	Text	DA	Upisati namjenu stuba (ovo polje sadrži domene)
visina	Text	DA	Visina stuba (Visina stuba upisano u metrima)
slika	Text	DA	Slika stuba i slika nosača kabla kao i nastavka ukoliko ima nastavka (fotografija/slika stuba i nosača će se unositi u skladu sa uputstvom o korištenju Geoportalu)
tip_nosaca	Text	DA	Tip nosača kabla (Tip nosača telekomunikacionih kablova na stubovima)
id_vv_stub	Text	DA	Identifikator stuba (jedinstveni identifikacioni broj stuba)
id_operato	Text	DA	Identifikator operatora vlasnika (Operator vlasnik trase)

Klasa: AS_OPREMA.DBF			
Naziv polja	Tip polja	Obavezno	Opis polja
tip	Text	DA	Tip opreme (Tip opreme koja je na stubu)
namjena	Text	DA	Namjena opreme (Namjena opreme)
namjena_det	Text	DA	Namjena detalji (Namjena opreme npr. pokrivanje područja 2G, 3G, 4G i 5G signalom, vr veza lokalitet = lokalitet2, Radio, TV i sl.)
status	Text	DA	Aktivna/neaktivna (Status opreme da li je aktivna ili neaktivna)
id_vlasnik	Text	DA	Identifikator vlasnika opreme (Operater vlasnik opreme na antenskom stubu)
vlasnikdet	Text	DA	Vlasnik opreme detalji (Upisuje se naziv TV, radio stanice ili funkcionalnog sistema)
id_as	Text	DA	Identifikator antenskog stuba (Jedinstveni broj antenskog stuba, veza sa klasom AS_TACKA.SHP)
id_oprem	Text	DA	Identifikator opreme (Jedinstveni broj opreme na stubu)
id_operato	Text	DA	Identifikator operatora koji unosi podatke (Operater vlasnik antenskog stuba)

visina_obj	Double	DA	Visina objekta na kome se nalazi antenski stub (m) (Visina objekta na kome se nalazi stub u metrima)
foto_sever	text	DA	Crtež ili fotografija stuba (sever) (Fotografija/stika stuba se unosi u skladu sa uputstvom o korišćenju Geoportala)
foto_istok	text	DA	Crtež ili fotografija stuba (istok) (Fotografija/stika stuba se unosi u skladu sa uputstvom o korišćenju Geoportala)
foto_jug	text	DA	Crtež ili fotografija stuba (jug) (Fotografija/stika stuba se unosi u skladu sa uputstvom o korišćenju Geoportala)
foto_zapad	text	DA	Crtež ili fotografija stuba (zapad) (Fotografija/stika stuba se unosi u skladu sa uputstvom o korišćenju Geoportala)
id_as	Text	DA	Identifikator tačke (Jedinstveni identifikacioni broj antenskog stuba)
id_operato	Text	DA	Identifikator operatora vlasnika stuba (Operater vlasnik antenskog stuba)

Klasa: ZGRADA.SHP			
Nazivpolja	Tip polja	Obavezno	Opispolja
naziv_lok	Text	DA	Naziv lokacije (Naziv lokacije)
naziv_zgr	Text	DA	Naziv zgrade (Naziv zgrade odnosno građevinskog objekta)
tip_zgr	Text	DA	Tip zgrade odnosno građevinskog objekta (Tip zgrade/ objekta: Objekt čvrste gradnje, kontejner i vanjski kabinet)
uk_povrs	Text	DA	Ukupna površina objekta (m ²) (Ukupna površina objekta/zgrade data popovršinama prostorija koje ga sačinjavaju metri kvadratni)
tlocrt	text	DA	Tlocrt zgrade (Tlocrt zgrade se dostavlja u skladu sa uputstvom o korišćenju Geoportala)
uk_snaga	Text	DA	Ukupna instalisana snaga elektroenergetskog napajanja objekta (W) (Ukupna instalisana snaga elektroenergetskog napajanja u objektu treba biti izražena u vatima)
re_snaga	Text	DA	Ukupna instalisana snaga rezervnog elektroenergetskog napajanja objekta (W) (Ukupna instalisana snaga rezervnog elektroenergetskog napajanja u objektu treba biti izražena u vatima)
uk_potro	Text	DA	Ukupna potrošnja instalisane opreme (W) (Ukupna potrošnja instalisane opreme u objektu treba biti izražena u vatima)
uk_izna	Text	DA	Ukupni iznajmljeni prostor (m ²) (Ukupni iznajmljeni prostor treba dati u kvadratnim metrima)
id_zgr	Text	DA	Identifikator zgrade (Jedinstveni broj objekta/zgrade)
id_operato	Text	DA	Identifikator operatora vlasnika zgrade (Operator vlasnik objekta/zgrade)

Klasa: ZGRADA_OPR.DEF			
Nazivpolja	Tip polja	Obavezno	Opispolja
tip	Text	DA	Tip opreme (Tip opreme koja je u objektu/zgradi)
namjena	Text	DA	Namjena opreme (Namjena opreme koja pripada određenom domenu npr: Mobilna mreža, fiksna mreža, Internet, distribucija AVN signala, napajanje, klimatizacija)

namjena_det	Text	DA	Namjena detalji (<i>Namjena detalji: baterijsko napajanje, agregat, bazna stanica, MSAN, ADSL, Serveri prenosna oprema, komutaciona oprema...</i>)
status	Text	DA	Aktivna/neaktivna (<i>Status opreme da li je aktivna ili neaktivna</i>)
id_zgr	Text	DA	Identifikator zgrade (<i>Jedinstveni broj objekta/zgrade, veza sa klasom ZGRADA.SHP</i>)
id_vlasnik	Text	DA	Vlasnik opreme (<i>Na osnovu predefinisanih domena korisnik upisuje broj pod kojim se operator vodi</i>)
vlasnikdet	Text	DA	Vlasnik opreme detalji (<i>Upisuje se naziv TV, radio stanice ili funkcionalnog sistema</i>)
id_oprem	Text	DA	Identifikator opreme (<i>Jedinstveni broj opreme u objektu/zgradi</i>)
id_operato	Text	DA	Identifikator operatora koji unosi podatke (<i>Operator vlasnik objekta/zgrade</i>)

Klasa: ZGRADA_IZN.DBF

Naziv polja	Tip polja	Obavezno	Opis polja
povrsina	Text	DA	Iznajmljeni prostor m ² (<i>Iznajmljeni prostor u objektu u kvadratnim metrima</i>)
id_zgr	Text	DA	Identifikator zgrade (<i>Jedinstveni broj objekta/zgrade, veza sa klasom ZGRADA.SHP</i>)
id_korisn	Text	DA	Identifikator operatora korisnika iznajmljenog prostora (<i>Operator koji iznajmljuje prostor za smještanje opreme</i>)
id_prost	Text	DA	Identifikator prostora (<i>Jedinstveni broj prostora</i>)
id_operato	Text	DA	Identifikator operatora koji unosi podatke (<i>Operator vlasnik objekta/zgrade</i>)

2.2. Struktura i format atributnih podataka o elementima mreže

Potrebno je voditi računa o identifikatorima (id) koji su definisani u svakoj tabeli (klasi), a koji moraju biti jedinstveni kod jednog operatora i ne smiju se mijenjati, jer se na osnovu njih vrši ažuriranje (Izmjena) i brisanje podataka.

Podaci o elementima mreže u shp datotekama trebaju biti usklađeni sa nazivima Tabela (Klasama). Takođe, naziv i format polja mora biti usklađeni prema slijedećim tabelama:

Klasa: TKK_KABL.SHP			
Naziv polja	Tip polja	Obavezno	Opis polja
oznaka	Text	DA	Oznaka kabla (<i>Fabrička oznaka sa kapacitetom</i>)
kapacitet	Text	DA	Kapacitet kabla (<i>Treba navesti kapacitet kabla</i>)
tip	Text	DA	Tip kabla (<i>Konksijalni, optički i bakarni kabl...</i>)
precnik	Text	DA	Prečnik kabla (mm) (<i>Poprečni presjek kabla u milimetrima</i>)
namjena	Text	DA	Namjena (<i>Pristupna bakarna mreža, FTTx, KDS, spojni put i drugo</i>)
polaganje	Text	DA	Godina polaganja (<i>Godina polaganja kabla</i>)
status	Text	DA	Aktivan/neaktivan (<i>Status kabla da li je aktivan ili neaktivan</i>)
id_kbl	Text	DA	Identifikator kabla (<i>Jedinstvena identifikacioni broj kabla</i>)
postavljen	Text	DA	Način postavljanja (<i>Način postavljanja kabla: u cijevi, kroz kablovsku kanalizaciju, ukopan direktno u zemlju</i>)
id_cev	Text	DA	Identifikator cijevi (<i>popunjava se samo ukoliko je kabl u cijevi, veza sa klasom TKK_CIJEV.SHP</i>)
id_trasa	Text	DA	Identifikator trase (<i>Ovo polje podrazumjeva upis jedinstvene oznake za trasu, veza sa klasom TKK_TRASA.SHP</i>)
id_vlasnik	Text	DA	Identifikator operatora (<i>Naziv operatora koji je vlasnik kabla</i>)
id_operato	Text	DA	Identifikator operatora koji unosi podatke (<i>Operator vlasnik trase telekomunikacione kablovske kanalizacije</i>)

Comment[Savo Roganovic38]: U praksi imamo slučajeve podijeljenog vlasništva nad kablom u podzemnoj EK infrastrukturi. Ko i kako tada dostavlja ove podatke?

U ovoj Klasi je neophodno unijeti dodatna polja koja ...

Formatted Table[Savo Roganovic]

Formatted Table[Savo Roganovic]

Comment[Savo Roganovic39]: Koji je smisao obaveznosti ovog podatka?

Što je smisao dostavljanja ovog podatka u pogledu svrhe podataka koji se prikupljaju po ovom pravilniku (Čl. ...)

Formatted Table[Savo Roganovic]

Comment[Savo Roganovic40]: Koji je smisao obaveznosti ovog podatka?

Što je smisao dostavljanja ovog podatka u pogledu svrhe podataka koji se prikupljaju po ovom pravilniku (Čl. ...)

Comment[Savo Roganovic41]: Koji je smisao obaveznosti ovog podatka?

Što je smisao dostavljanja ovog podatka u pogledu svrhe podataka koji se prikupljaju po ovom pravilniku (Čl. ...)

Formatted Table[Savo Roganovic]

Comment[Savo Roganovic42]: Neophodno je da Agencija obezbijedi ovaj podatak Mtel-u vezano za cijevi u vlasništvu drugih subjekata jer u suprotnom ne možemo popunjavati ovo polje kada ne posjedujemo traženi podatak.

Comment[Savo Roganovic43]: Kabl može biti u relaciji sa više trasa i ovo ne mora biti jednoznačan podatak tako da je pitanje kako ga unijeti.

Takođe pitanje je svrsishodnosti podatka u smislu sv ...

Comment[Savo Roganovic44]: U praksi imamo slučajeve podijeljenog vlasništva nad kablom u podzemnoj EK infrastrukturi. Kako tada popuniti ovo polje?

Comment[Savo Roganovic45]: Kabl može biti u relaciji sa više trasa različitih vlasnika i ovo ne mora biti jednoznačan podatak tako da je pitanje kako ga unijeti.

Takođe pitanje je svrsishodnosti podatka u smislu sv ...

Klasa: TKK_NASTAVAK.SHP			
Naziv polja	Tip polja	Obavezno	Opis polja
tip_nastav	Text	DA	Tip nastavka (Tipovi nastavka pravi/račvasti)
tip_spoj	Text	DA	Tip spojnice (naziv(kapacitet)) (Optička, olovna, termosakupljajuća...)
polozaj	Text	DA	Položaj (Položaj: podzemni/nadzemni)
id_nas	Text	DA	Identifikator nastavka (Jedinstveni identifikacioni broj nastavka)
id_operato	Text	DA	Identifikator operatora vlasnika (Operator vlasnik trase telekomunikacione kablovske kanalizacije)

Klasa: TKK_ZAVRSETAK.SHP			
Naziv polja	Tip polja	Obavezno	Opis polja
mesto_opis	Text	DA	Podaci o završetku kabla u objektu (Mjesto i opis)
tip_zavrse	Text	DA	Podaci o završetku kabla u objektu - Tip završetka (Završetak od upredenog bakarnog kabla, Završetak koaksijalnog kabla, Završetak optičkog i Drugo)
id_zav	Text	DA	Identifikator tačke (Jedinstveni identifikacioni broj završetka)
id_operato	Text	DA	Identifikator operatora vlasnika (Operator vlasnik trase telekomunikacione kablovske kanalizacije)
adresa	Text	DA	Adresa i broj lokacije završetka (Ulica i broj završetka)
kapacitet	Long Integer	DA	Kapacitet završetka kabla u objektu (kablovska glavna, orman, razdelnik, ODF, GTO, ZOK i sl)
iskoriscen	Long Integer	DA	Broj izvedenih priključaka (kablovska glavna, orman, razdelnik, ODF, GTO, ZOK i sl)
tehnologija	Text	DA	Tehnologija za pružanje usluge - DSL/ADSL preko bakarnih parica - VDSL preko bakarnih parica - VECT – VDSL vektoring preko bakarnih parica - DOCSIS 1.0 ili 2.0 preko koaksijalnog kabla - DOCSIS 3.0 ili 3.1 0 preko koaksijalnog kabla - FTTH/FTTB preko optičkih vlakana - FWA u licenciranim rf opsezima - FWA - FWA u nelicenciranim rf opsezima – WIFI - Drugo

Formatted Table[Savo Roganovic]

Comment[Savo Roganovic46]: Kabl na koji se povezuje tk završetak može biti u relaciji sa više trasa različitih vlasnika i ovo ne mora biti jednoznačan podatak tako da je pitanje kako ga unijeti.

Takođe pitanje je svrsishodnosti podatka u smislu svrhe prikupljenih podataka po ovom pravilniku (Član 1 ovog nacrtu)?

Comment[Savo Roganovic47]: TK završetak ne mora nužno da se nalazi na preciznoj adresi

Dostupna brzina	Text	DA	Sistem automatski dodjeljuje brzine na osnovu tehnologije
-----------------	------	----	---

Klasa: VV_KABLSHP			
Naziv polja	Tip polja	Obavezno	Opis polja
oznaka	Text	DA	Oznaka kabla (<i>Fabrička oznaka sa kapacitetom</i>)
tip	Text	DA	Tip kabla (<i>Koaksijalni, optički i bakarni kabl...</i>)
precnik	Text	DA	Prečnik kabla (<i>Poprečni presjek kabla u milimetrima</i>)
namjena	Text	DA	Namjena (<i>pristupna bakarna mreža, FTTx, KDS, spojni put i drugo</i>)
polaganje	Text	DA	Godina postavljanja (<i>Godina polaganja kabla</i>)
status	Text	DA	Aktivan/neaktivan (<i>Status kabla da li je aktivan ili neaktivan</i>)
id_vv_kbl	Text	DA	Identifikator kabla (<i>Jedinstveni identifikacioni broj kabla</i>)
idvlasnik1	Text	DA	Identifikator operatora- vlasnik kabla (<i>Naziv operatora koji je vlasnik kabla</i>)
br_vlakana1	Integer	DA	Broj vlakana u vlasništvu vlasnika1
idvlasnik2	Text	DA	Identifikator operatora- vlasnik kabla (<i>Naziv operatora koji je vlasnik kabla</i>)
br_vlakana2	Integer	DA	Broj vlakana u vlasništvu vlasnika2
idvlasnik3	Text	DA	Identifikator operatora- vlasnik kabla (<i>Naziv operatora koji je vlasnik kabla</i>)
br_vlakana3	Integer	DA	Broj vlakana u vlasništvu vlasnika3
idvlasnik4	Text	DA	Identifikator operatora- vlasnik kabla (<i>Naziv operatora koji je vlasnik kabla</i>)
br_vlakana4	Integer	DA	Broj vlakana u vlasništvu vlasnika3
id_operato	Text	DA	Identifikator operatora koji unosi podatke (<i>Operator vlasnik trase</i>)

Comment[Savo Roganovic48]: U praksi imamo slučajeve podijeljenog vlasništva nad kablom u nadzemnoj EK infrastrukturi. Ko i kako tada dostavlja ove podatke?

Comment[Nikola Bošković49]: Poželjno bi bilo da bude usaglašen sa TKK_KABAL

Formatted Table[Savo Roganovic]

Formatted Table[Savo Roganovic]

Comment[Savo Roganovic50]: Koji je smisao obaveznosti ovog podatka?

Što je smisao dostavljanja ovog podatka u pogledu svrhe podataka koji se prikupljaju po ovom pravilniku (Čl. ...)

Formatted Table[Savo Roganovic]

Comment[Savo Roganovic51]: Koji je smisao obaveznosti ovog podatka?

Što je smisao dostavljanja ovog podatka u pogledu svrhe podataka koji se prikupljaju po ovom pravilniku (Čl. ...)

Comment[Savo Roganovic52]: Koji je smisao obaveznosti ovog podatka?

Što je smisao dostavljanja ovog podatka u pogledu svrhe podataka koji se prikupljaju po ovom pravilniku (Čl. ...)

Comment[Nikola Bošković53]: Polja za id vlasnika poželjno uraditi kao jedno polje sa mogućnošću odabira više operatora

Comment[Nikola Bošković54]: Polja za broj vlakana svesti na jedno polje sa mogućnošću unosa odnosa vlasništva nad vlaknima

Formatted Table[Savo Roganovic]

Comment[Savo Roganovic55]: Kabl može biti u relaciji sa više trasa i ovo ne mora biti jednoznačan podatak tako da je pitanje kako ga unijeti.

Da li sada vlasnik trase uopšte unosi podatke za tuđi ...

Id_vv_trasa	Text	DA	Identifikator trase . Upisati id_trase kojoj pripada kabal (Ovo polje podrazumjeva upis jedinstvene oznake za trasu, koja se ne sme menjati tokom kasnije izmene podataka o ovom entitetu u bazi)
-------------	------	----	--

Formatted Table[Savo Roganovic]

Comment[Savo Roganovic56]: Kabl može biti u relaciji sa više trasa različitih vlasnika i ovo ne mora biti jednoznačan podatak tako da je pitanje kako ga unijeti.

Takođe pitanje je svrshodnosti podatka u smislu svrhe prikupljenih podataka po ovom pravilniku (Član 1 ovog nacrtu)?

Klasa: VV_NASTAVAK.SHP			
Naziv polja	Tip polja	Obavezno	Opis polja
tip_nastav	Text	DA	Tip nastavka (Tipovi nastavka pravi/račvasti)
tip_spoj	Text	DA	Tip spojnice (naziv/kapacitet) (Optička, termosakupljajuća...)
polozaj	Text	DA	Položaj (Položaj: podzemni/nadzemni)
id_vv_nas	Text	DA	Identifikator nastavka (Jedinstveni identifikacioni broj nastavka)
id_operato	Text	DA	Identifikator operatora vlasnika (Operator vlasnik trase)

Klasa: VV_ZAVRSETAK.SHP			
Naziv polja	Tip polja	Obavezno	Opis polja
mjesto_opis	Text	DA	Podaci o završetku kabla u objektu - Mesto i opis (Mjesto i opis)
tip_zavrse	Text	DA	Podaci o završetku kabla u objektu - Tip završetka
kapacitet	Double	DA	Kapacitet završetka kabla na stubu (kablovska glava, orman, razdelnik, ODF, GTO, ŽOK i sl)
iskorišćen	Double	DA	Broj izvedenih priključaka
id_vv_zav	Text	DA	Identifikator tačke (Jedinstveni identifikacioni broj završetka)
id_operato	Text	DA	Identifikator operatora vlasnika (Operator vlasnik trase)
adresa	Text	DA	Adresa i broj lokacije završetka (Ulica i broj završetka)
tehnologija	Text	DA	Tehnologija za pružanje usluge - DSL/ADSL preko bakarnih parica - VDSL preko bakarnih parica - VECT – VDSL vektoring preko bakarnih parica - DOCSIS 1.0 ili 2.0 preko koaksijalnog kabla - DOCSIS 3.0 ili 3.1 0 preko koaksijalnog kabla - FTTH/FTTB preko optičkih vlakana - FWA u licenciranim rf opsezima - FWA - FWA u nelicenciranim rf opsezima – WIFI - Drugo

Formatted Table[Savo Roganovic]

Comment[Savo Roganovic57]: Kabl na koji se povezuje tk završetak može biti u relaciji sa više trasa različitih vlasnika i ovo ne mora biti jednoznačan podatak tako da je pitanje kako ga unijeti.

Takođe pitanje je svrshodnosti podatka u smislu svrhe prikupljenih podataka po ovom pravilniku (Član 1 ovog nacrtu)?

Comment[Savo Roganovic58]: TK završetak ne mora nužno da se nalazi na preciznoj adresi

brzina	Text	DA	Sistm automatski dodjeljuje brzine na osnovu tehnologije
--------	------	----	--

Klasa: PRISTUPNI ČVOR.SHP			
Naziv polja	Tip polja	Obavezno	Opis polja
mjesto_opis	Text	DA	Podaci o pristupnom čvoru - Mjesto i opis (<i>Mjesto i opis</i>)
tip_pristupnog čvora	Text	DA	Podaci o pristupnom čvoru – (<i>Tip pristupnog čvora</i>)
kapacitet	Double	DA	Kapacitet pristupnog čvora (<i>Instalirani kapacitet</i>)
Iskorišćen	Double	DA	Broj izvedenih priključaka (<i>Iskorišćeni kapacitet</i>)
Uplink	tekst	DA	Kapacitet uplinka (Gb/s)
id_pristupnog čvora	Text	DA	Identifikator tačke (<i>Jedinstveni identifikacioni broj Pristupnog čvora</i>)
id_operato	Text	DA	Identifikator operatora vlasnika (<i>Operator vlasnik pristupnog čvora</i>)
adresa	Text	DA	Adresa lokacije pristupnog čvora (<i>Adresa pristupnog čvora</i>)
tehnologija	Text	DA	Tehnologija za pružanje usluge - DSL/ADSL preko bakarnih parica - VDSL preko bakarnih parica - VECT – VDSL vektoring preko bakarnih parica - DOCSIS 1.0 ili 2.0 preko koaksijalnog kabla - DOCSIS 3.0 ili 3.1 0 preko koaksijalnog kabla - FTTH/FTTB preko optičkih vlakana - FWA u licenciranim rf opsezima - FWA - FWA u nelicenciranim rf opsezima – WIFI - Drugo
id_zgr	Text	DA	Identifikator zgrade (<i>Jedinstveni broj objekta/zgrade, veza sa klasom ZGRADA.SHP</i>)
id_zav	Text	DA	Identifikator tačke (<i>Jedinstveni identifikacioni broj završetka, veza sa klasom TKK_ZAVRŠETAK.SHP</i>)
id_vv_zav	Text	DA	Identifikator tačke (<i>Jedinstveni identifikacioni broj Završetka, klasom VV_ZAVRŠETAK.SHP</i>)

Comment[Savo Roganovic59]: Koja je svrsishodnost dostavljanja podataka ove Klase u smislu svrhe prikupljenih podataka po ovom pravilniku (Član 1 ovog nacrtu)?

Svaki Pristupni čvor u Mtel mreži se nalazi u okvirima zgrade/objekta za koje se dostavljaju podaci koji su dovoljni za svrhu iz Člana 1 ovog nacrtu.

Agencija ove podatke treba tražiti po nekom drugom osnovu jer se jednostavno ne uklapaju u svrhu ovog pravilnika.

Formatted Table[Savo Roganovic]

2.3. Struktura i format relacija između features klasa

Tabele koje se popunjavaju za relaciju više na više (M to N) su:

Tabela: tkcijev_to_tkkabl_MN.DBF			
Naziv polja	Tip polja	Obavezno	Opis polja
id_cev	Text	DA	Identifikator cijevi (<i>Jedinstveni broj cijevi</i>)

Comment[Savo Roganovic60]: Koja je svrsishodnost dostavljanja ovih podataka u smislu svrhe prikupljenih podataka po ovom pravilniku (Član 1 ovog nacrtu)?

Što operator ovdje uopšte popunja?

Formatted[Savo Roganovic]: Highlight

Formatted[Savo Roganovic]: Highlight

id_kabl	Text	DA	Identifikator kabla (<i>Jedinstveni broj kabla</i>)
---------	------	----	--

Tabela: tkkabl_to_tkkstavak_MN.DBF			
Nazivpolja	Tip polja	Obavezno	Opispolja
id_kabl	Text	DA	Identifikator kabla (<i>Jedinstveni broj kabla</i>)
id_nast	Text	DA	Identifikator nastavka (<i>Jedinstveni broj nastavka</i>)

Tabela: tkkabl_to_tkkokna_MN.DBF			
Nazivpolja	Tip polja	Obavezno	Opispolja
id_kabl	Text	DA	Identifikator kabla (<i>Jedinstveni broj kabla</i>)
id_okn	Text	DA	Identifikator okna (<i>Jedinstveni broj okna</i>)

Tabela: tkkabl_to_tkkzavr_MN.DBF			
Nazivpolja	Tip polja	Obavezno	Opispolja
id_kabl	Text	DA	Identifikator kabla (<i>Jedinstveni broj kabla</i>)
id_zav	Text	DA	Identifikator završetka (<i>Jedinstveni broj završetka</i>)

Tabela: vvkabl_to_vvnstavak_MN.DBF			
Nazivpolja	Tip polja	Obavezno	Opispolja
id_vv_kabl	Text	DA	Identifikator kabla (<i>Jedinstveni broj kabla</i>)
id_vv_nast	Text	DA	Identifikator nastavka (<i>Jedinstveni broj nastavka</i>)

Tabela: vvkabl_to_vvstub_MN.DBF			
Nazivpolja	Tip polja	Obavezno	Opispolja
id_vv_kabl	Text	DA	Identifikator kabla (<i>Jedinstveni broj kabla</i>)
id_vv_okn	Text	DA	Identifikator okna (<i>Jedinstveni broj okna</i>)

Tabela: vvkabl_to_vvzavr_MN.DBF

Naziv polja	Tip polja	Obavezno	Opis polja
id_vv_kabl	Text	DA	Identifikator kabla (Jedinstveni broj kabla)
id_vv_zav	Text	DA	Identifikator završetka (Jedinstveni broj završetka)

3. Aneks - Format i tip podataka

Podaci u GIS-u mogu se podijeliti u dvije kategorije: georeferencirani podaci, koji su predstavljeni u vektorskim i rasterskim oblicima (npr. ortofoto snimci), i atributne podaci, koji su prikazani u tabelarnom formatu.

Prednosti i nedostaci vektorskih i rasterskih prikaza su:

- Tačnost unosa i tačnost prikaza podataka značajno su vići u vektorskom obliku;
- Skladištenje rasterskih entiteta zahtijeva više prostora;
- Rukovanje sa vektorskim podacima u GIS aplikacijama je mnogo brže (snimanje, učitavanje, prikazivanje, uređivanje, kopiranje, brisanje);
- Slobodna i bogata simbologija vektorskih entiteta (praktično neograničena primjena boja, ispuna, nijansi itd.);
- Geometrijska fleksibilnost vektorskih entiteta (npr. laka izmjena);
- Mogućnost izvođenja složenih izračuna (npr. površina);
- Vektorski podaci su nezavisni od rezolucije i može se koristiti u shemama koje zahtijevaju glatke zakrivljene linije;
- Vektorske podatke je lako konvertovati u rasterske podatke;
- Neki procesi ne mogu koristiti rasterske podatke;
- Teže je štampati rasterske slike koristeći ograničen spektar boja;
- Vektorske slike su veoma složene, a implementacija ovih formata na različitim uređajima je, shodno tome, problematična. Konverzija iz jednog formata u drugi takođe je teška;
- Kreiranje novih vektorskih entiteta ili modifikacija / ažuriranje postojećih entiteta može se lako izvršiti.

3.1. Vektorski model

Vektorski modeli se sastoje od tačaka, linija (lukova) i poligona (površina). Svaka od ovih jedinica je jednostavno sastavljena kao niz jedne ili više koordinatnih tačaka. Na primjer, linija je zbirka povezanih tačaka, a poligon je zbirka povezanih linija.

Najpopularniji formati vektorskih podataka u GIS-u su:

- **Shapefile** format je popularan geospacijalni vektorski format za GIS softver za čuvanje lokacije, oblika i atributa geografskih karakteristika. Razvio ga je i reguliše ESRI kao (uglavnom) otvorenu specifikaciju za interoperabilnost podataka između ESRI i drugih GIS softverskih proizvoda. Za grupni unos podataka o elektronskoj komunikacionoj infrastrukturi koristi se shapefile format a šablon istog je moguće preuzeti sa Geoportala Agencije.
- **GeoJSON** je lagani format zasnovan na Java Script Object Notation ('JSON'), koji koriste mnogi open source GIS paketi. GeoJSON funkcije uključuju tačke, linijske nizove, poligone i višedelne kolekcije ovih tipova.
- **Keyhole Markup Language (KML)** je format datoteke koji se koristi za prikaz geografskih podataka u pretraživačima Zemlje poput Google Earth-a.

3.2. Rasterski model

Rasterski model podataka sastoji se od redova i kolona jednake veličine piksela povezanih radi formiranja ravne površine. Rasteri su digitalne vazdušne fotografije, satelitski snimci, digitalne slike ili skenirane mape.

3.3. Tabelarni podaci

Tabelarni podaci su jednostavno informacije prikazane u obliku tabele sa redovima i kolonama. Za transformaciju bilo kog tipa modela datoteka u model podataka potreban za bilo koju GIS aplikaciju, neophodno je imati prostorni ETL (extract, transform, load) alat ili jednostavno uvezati ove podatke sa vektorskim podacima kako bi isti bili mapirani.

4. Aneks - Projektovani koordinatni sistem

Projektovani koordinatni sistem pruža mehanizme za projektovanje mapa Zemljine sferne na dvodimenzionalnu ravan (x, y).

Najčešće korišćeni projektovani koordinatni sistemi uključuju:

- **Universal Transverse Mercator (UTM)** je sistem koordinata koji predstavlja horizontalni položaj na globusu i dijeli Zemlju na šezdeset zona.
- **Lambertova azimutalna ekvivalentna projekcija** je specifična projekcija sa sfere na ploču koja tačno predstavlja površinu u svim regijama sfere.
- **Evropski Terestrički Referentni Sistem 1989 (ETRS89)** je standardni koordinatni sistem za Evropu, koji podržava EuroGeographics i Evropska unija.

Koordinatni sistem je referentni sistem koji se koristi za predstavljanje lokacija geografskih karakteristika i posmatranja, kao što su GPS lokacije.

Najnoviji geografski koordinatni sistem je **World Geodetic System 84 (WGS 1984 ili EPSG:4326)**, koji uključuje standardni koordinatni sistem, referentni elipsoid i visinske podatke. Geoportal Agencije koristi EPSG:4326 koordinatni sistem kako bi na mapi prikazao elemente elektronske komunikacione infrastrukture, povezane opreme i elemenata mreže.

Dostupni su brojni besplatni softverski alati koji mogu transformisati bilo koji koordinatni sistem u WGS84 sistem.